

Armoede bij vrouwen

Resolutie van het Europees Parlement van 8 maart 2011 over armoede bij vrouwen in de Europese Unie (2010/2162(INI))

Het Europees Parlement,

- gelet op artikel 2 en artikel 3, lid 3, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie,
- gelet op de artikelen 8, 151, 153 en 157 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder de bepalingen ervan met betrekking tot sociale rechten en gelijkheid van mannen en vrouwen,
- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens uit 1948,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten van de Verenigde Naties van 1966,
- gezien het VN-Verdrag van 1979 inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen,
- gezien de verklaring en het actieprogramma van de vierde Wereldvrouwenconferentie van Peking van 15 september 1995,
- gezien de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling die de Verenigde Naties in 2000 hebben vastgelegd, in het bijzonder de eerste doelstelling (het uitbannen van extreme armoede en honger) en de derde doelstelling (gelijke kansen voor mannen en vrouwen),
- gezien resolutie 1558 (2007) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa over de vervrouwelijking van de armoede,
- gezien Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)¹,
- gezien Besluit 1098/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 inzake het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting (2010)²,
- gezien Besluit 283/2010/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 maart 2010 tot instelling van een Europese Progress-microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en

¹ PB L 204 van 26.7.2006, blz. 23.

² PB L 298 van 7.11.2008, blz. 20.

sociale insluiting¹,

- gezien de ontwerpconclusies van de Raad van 30 oktober 2007 over de toetsing van de uitvoering door de lidstaten en de EU-instellingen van het Actieprogramma van Peking – Indicatoren betreffende vrouwen en armoede (13947/07),
- gezien het verslag van de Commissie van 3 oktober 2008 over de realisatie van de doelstellingen van Barcelona wat de opvangfaciliteiten voor kinderen onder de leerplichtige leeftijd betreft (COM(2008)0638),
- gezien het verslag van de Commissie over gelijkheid van mannen en vrouwen – 2010 (COM(2009)0694),
- gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie bij het verslag van de Commissie over gelijkheid van mannen en vrouwen – 2010 (SEC(2009)1706),
- gezien de mededeling van de Commissie over de strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015 (COM(2010)0491),
- gezien de werkdocumenten van de diensten van de Commissie bij de mededeling van de Commissie over de strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015 (SEC(2010)1079 en SEC(2010)1080),
- gezien de mededeling van de Commissie met als titel "Europa 2020: Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei" (COM(2010)2020),
- gezien het verslag van Eurofound van 24 maart 2010 met als titel "Tweede Europese enquête over levenskwaliteit: gezinsleven en werk",
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 oktober 2005 over vrouwen en armoede in de Europese Unie²,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 18 november 2008 met aanbevelingen aan de Commissie over de toepassing van het beginsel van gelijke beloning voor mannen en vrouwen³,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 mei 2009 over de actieve inclusie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 10 februari 2010 over de gelijkheid van vrouwen en mannen in de Europese Unie – 2009⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 17 juni 2010 over seksespecifieke aspecten van de economische recessie en financiële crisis⁶,

¹ PB L 87 van 7.4.2010, blz. 1.

² PB C 233 E van 28.9.2006, blz. 130.

³ PB C 16 E van 22.1.2010, blz. 21.

⁴ PB C 212 E van 5.8.2010, blz. 23.

⁵ PB C 341 E van 16.12.2010, blz. 35.

⁶ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0231.

- onder verwijzing naar zijn resolutie van 17 juni 2010 over de evaluatie van de resultaten van de routekaart voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2006-2010 en aanbevelingen voor de toekomst¹,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 7 september 2010 over de rol van de vrouw in een vergrijzende samenleving²,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 19 oktober 2010 over vrouwen in onzeker dienstverband³,
 - gelet op artikel 48 van het Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid en het advies van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (A7-0031/2011),
- A. overwegende dat bij de activiteiten in het kader van het Europese Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in overeenstemming met bovenvermeld Besluit 1098/2008/EG aandacht moet zijn besteed aan de verschillende gevaren en aspecten van armoede en sociale uitsluiting voor mannen en vrouwen; overwegende dat 85 miljoen Europeanen onder de armoedegrens leven en 17% van alle vrouwen in de 27 EU-lidstaten als arm wordt beschouwd; voorts overwegende dat het aantal vrouwen dat in armoede leeft de afgelopen tien jaar naar verhouding veel sterker is gestegen dan onder mannen; overwegende dat armoede van de ouders vaak leidt tot armoede van de kinderen en ernstige gevolgen heeft voor het latere leven van de kinderen,
- B. overwegende dat de Europese Unie momenteel een ernstige economische, financiële en sociale crisis doormaakt, die met name een negatieve uitwerking heeft op de tewerkstelling en het privéleven van vrouwen, aangezien zij vaker een onzekere baan hebben, eerder worden ontslagen en minder goed sociaal verzekerd zijn; tevens overwegende dat in tijden van economische recessie mensen die al het risico lopen tot armoede te vervallen, voor het merendeel vrouwen, nog kwetsbaarder worden, met name groepen die al met diverse problemen te kampen hebben,
- C. overwegende dat de bezuinigingen die overal in de EU worden toegepast vooral nadelig zullen uitvallen voor vrouwen, die een hoofdrol in de publieke sector spelen, enerzijds als werknemers en anderzijds als doelgroep van dienstverlening,
- D. overwegende dat de strijd tegen armoede een van de vijf meetbare doelstellingen vormt die de Commissie heeft voorgesteld in het kader van EU 2020; overwegende dat geïntegreerd richtsnoer 10 van de Europa 2020-strategie (bevordering van sociale integratie en bestrijding van armoede) de lidstaten ertoe zou moeten aanzetten nationale beleidsmaatregelen te nemen die met name vrouwen beschermen tegen het risico om tot armoede te vervallen en eenoudergezinnen en bejaarde vrouwen een inkomen garanderen,
- E. overwegende dat gendergelijkheid een wapen in de strijd tegen armoede onder vrouwen is daar de arbeidsproductiviteit en de economische groei er wel bij varen en de arbeidsparticipatie van vrouwen erdoor toeneemt, hetgeen weer allerlei sociaaleconomische

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0232.

² Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0306.

³ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0365.

vruchten afwerpt,

- F. overwegende dat de arbeidsparticipatie bij vrouwen gemiddeld 59,1% bedraagt; overwegende dat het gemiddelde salarisverschil tussen mannen en vrouwen sinds 2000 op een hoog niveau stagneert (18% in de EU als geheel, oplopend tot ruim 30% in sommige lidstaten in 2010), en dat het beginsel van gelijke beloning voor mannen en vrouwen een van de grondbeginselen van de Europese Verdragen is, overwegende dat de op sekse gebaseerde segregatie van de arbeidsmarkt rechtstreekse gevolgen heeft voor vrouwen,
- G. overwegende dat de kans op extreme armoede onder vrouwen in 16 lidstaten aanzienlijk groter is dan de kans op extreme armoede onder mannen,
- H. overwegende dat het hebben van een baan op zich geen afdoende bescherming tegen extreme armoede biedt; overwegende dat voornamelijk als gevolg van de beroepssegregatie meer vrouwen dan mannen een laagbetaalde functie hebben, en dat sociale uitkeringen op zich veelal evenmin bescherming tegen extreme armoede bieden,
- I. overwegende dat iemand een grotere kans loopt om in een toestand van permanent gebrek en sociaal isolement terecht te komen naarmate de periode van armoede met een bijzonder laag inkomen langer duurt; overwegende dat armoedebestrijdingsmaatregelen daarom niet alleen maar gericht moeten zijn op degenen die reeds onder extreem gebrek gebukt gaan, maar tevens gericht moeten zijn op preventie en aanpak van factoren waardoor mensen en met name vrouwen in een situatie van extreem gebrek en sociale uitzichtloosheid terechtkomen,
- J. overwegende dat er naargelang geslacht en leeftijd grote verschillen bestaan in de hoeveelheid tijd die mensen besteden aan onbetaalde arbeid en dagelijkse zorgtaken; overwegende dat vooral vrouwen onbetaalde arbeid verrichten,
- K. overwegende dat de toegankelijkheid van betaalbare en hoogwaardige faciliteiten zoals kinderopvang, bejaardenzorg en voorzieningen voor andere afhankelijke personen van belang is opdat vrouwen en mannen in gelijke mate aanwezig kunnen zijn op de arbeidsmarkt en een belangrijke rol speelt bij de preventie en bestrijding van armoede,
- L. overwegende dat ouderen meer gevaar lopen om arm te worden dan de bevolking in het algemeen, dat het percentage personen van 65 jaar en ouder in 2008 in de EU-27 rond de 19% lag; overwegende dat oudere vrouwen zich in een bijzonder moeilijke positie bevinden aangezien hun recht op pensioen vaak wordt afgeleid van hun gehuwde staat (pensioen voor echtgenote of weduwe) en zij als gevolg van loopbaanonderbrekingen, de salarisverschillen en andere factoren zelden voldoende eigen pensioenrechten hebben opgebouwd, zodat vrouwen eerder dan mannen tot langdurige en extreme armoede vervallen (22% van de vrouwen boven de 65 loopt de kans tot armoede te vervallen, tegen 16% van de mannen),
- M. overwegende dat vrouwen met name in plattelandsgebieden vaker dan mannen deel uitmaken van de informele economie, niet geregistreerd zijn op de officiële arbeidsmarkt of over kortetermijncontracten beschikken, en overwegende dat dit aanleiding geeft tot specifieke problemen met betrekking tot hun sociale rechten, zoals rechten tijdens zwangerschap, moederschapsverlof en borstvoeding, verwerving van pensioenrechten en toegang tot sociale zekerheid,
- N. overwegende dat armoede samenhangt met een verhoogde kans op genderspecifiek geweld,

hetgeen een belangrijk obstakel vormt voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen; overwegende dat huiselijk geweld vaak tot werkloosheid, een slechte gezondheid en dakloosheid leidt, waardoor vrouwen in een armoedecyclus terechtkomen; overwegende dat daarnaast mensenhandel een moderne vorm van slavernij is die vooral vrouwen en meisjes treft en enerzijds uit armoede voortvloeit en anderzijds het risico van armoede aanzienlijk verhoogt,

- O. overwegende dat geweld tegen vrouwen, in al zijn vormen, een van de meest voorkomende schendingen van de mensenrechten is, die geen geografische, economische en sociale grenzen kent; overwegende dat dit geweld een ernstig probleem is in de Unie, waar 20 à 25% van de vrouwen tijdens hun volwassen leven het slachtoffer wordt van fysiek geweld, en meer dan 10% van de vrouwen slachtoffer is van seksueel geweld,
- P. overwegende dat vrouwen met een handicap zowel in de familiesfeer als in het onderwijs gediscrimineerd worden en moeilijk aan werk kunnen komen, terwijl de uitkering die ze krijgen hen meestal niet van armoede vrijwaart; overwegende dat de lidstaten gehandicapte vrouwen daarom moeten bijstaan met de gespecialiseerde zorg die zij nodig hebben om gebruik te maken van hun rechten, en maatregelen voorstellen om deze vrouwen te integreren door extra steunprogramma's,
- Q. overwegende dat steeds meer vrouwen armoede lijden en de kans lopen tot armoede te vervallen, met name categorieën vrouwen met bijzondere behoeften zoals gehandicapte vrouwen, oudere vrouwen, ouders die zonder partner een kind grootbrengen (vooral alleenstaande moeders en weduwen met afhankelijke kinderen) en groepen die het vaakst buitengesloten worden zoals Roma, bij wie huishoudelijk werk en zorgtaken traditioneel uitsluitend aan vrouwen worden toevertrouwd, zodat zij al op jonge leeftijd weg worden gehouden van school en werk, alsmede immigrantenvrouwen; overwegende dat er behoefte is aan fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en de bescherming van rechten, zoals een behoorlijk loon, moederschapsverlof en een werkomgeving zonder discriminatie, voorwaarden die van wezenlijk belang zijn voor deze vrouwen,
- R. overwegende dat het programma Progress bedoeld is ter ondersteuning van de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gendergelijkheid en ter bevordering van gendermainstreaming in al het EU-beleid; overwegende dat het programma een uiterst belangrijk instrument is in de strijd tegen de vervrouwelijking van de armoede,
- S. overwegende dat de levensverwachting van vrouwen ongeveer zes jaar langer is dan die van mannen: cijfers voor de EU-27 uit 2007 laten zien dat mannen gemiddeld 76 jaar oud worden en vrouwen 82 jaar; overwegende dat dit ingrijpende gevolgen voor de armoede onder vrouwen heeft, vooral doordat vrouwen minder gemakkelijk dan mannen toegang krijgen tot sociale zekerheid en pensioenstelsels,

Vervrouwelijking van de armoede

1. is van mening dat de preventie en bestrijding van armoede onder vrouwen een belangrijk onderdeel vormt van het grondbeginsel van maatschappelijke solidariteit waartoe de Europese Unie zich verbonden heeft overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin sprake is van gelijkheid van vrouwen en mannen, sociale rechtvaardigheid en bescherming, en bestrijding van sociale uitsluiting en discriminatie;
2. beseft dat "vervrouwelijking van de armoede" inhoudt dat er meer vrouwen dan mannen in

armoede leven, dat armoede onder vrouwen schrijnender is en dat armoede onder vrouwen toeneemt;

3. wijst erop dat er volgens de Eurostat-indicator voor armoedegevaar in 2008 bijna 85 miljoen mensen in de Europese Unie gevaar liepen om in armoede te vervallen, en dat dat cijfer volgens de indicator materiële achterstand tot naar schatting 120 miljoen mensen zou stijgen; meent dat het besluit van de Raad over armoede-indicatoren aanleiding tot dubbelzinnigheid over het streefdoel kan geven, om tegen 2020 in totaal 20 miljoen mensen uit armoede en isolement te tillen (een vermindering van 23,5% volgens de Eurostat-indicator voor armoedegevaar, maar slechts 16,7% volgens de indicator voor materiële achterstand); wijst erop dat de personen die in de Europese Unie in armoede leven voor het merendeel vrouwen zijn, en dat de werkloosheid, preciaire arbeidsvoorwaarden, lage lonen, lage pensioenen waarvan het bedrag onder het bestaansminimum ligt en de moeilijke toegang tot goede openbare diensten hier debet aan zijn;
4. beklemtoont dat genderongelijkheid de terugdringing van armoede belemmert en de vooruitzichten van economische en menselijke ontwikkeling bemoeilijkt;
5. roept de lidstaten op om de gelijkheid van man en vrouw in alle werkgelegenheidsprogramma's en bijzondere maatregelen op te nemen, om de toegang tot de werkgelegenheid te verbeteren, te voorkomen dat vrouwen in onzekere banen oververtegenwoordigd zijn, blijvende deelname van de vrouw aan het arbeidsleven en haar mogelijkheden op de arbeidsmarkt uit te breiden, en de verschillen tussen man en vrouw op de arbeidsmarkt te verkleinen door de directe en indirecte oorzaken aan te pakken;
6. wijst erop dat armoede onder vrouwen niet alleen het gevolg van de recente economische crisis is, maar ook van veel verschillende factoren, zoals stereotype denkwijzen, reële verschillen in beloning tussen man en vrouw, belemmeringen omdat gezins- en beroepsleven niet met elkaar in overeenstemming te brengen zijn, de langere levensverwachting van de vrouw, en meer in het algemeen diverse vormen van discriminatie op grond van geslacht, waarvan vooral vrouwen het slachtoffer zijn;
7. herinnert eraan dat de Commissie 2010 als "Europees Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting" aangewezen heeft om de politieke inzet van de Unie om beslissende vorderingen in de strijd tegen de armoede te verwezenlijken, opnieuw te bevestigen en uit te breiden en het grondrecht van degenen te erkennen die in armoede en sociaal isolement leven, op een fatsoenlijk leven en volwaardige deelname aan de samenleving;
8. herinnert eraan dat het "Europees Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting" niet alleen als mediacampagne bedoeld is, maar ook als initiatief om een multidimensionaal beleid van armoedebestrijding te stimuleren en nader uitgewerkte armoede-indicatoren te laten aannemen; vraagt de Commissie dan ook naar een kritisch overzicht van de overeenkomstige nieuwe maatregelen van de lidstaten om armoede en sociaal isolement uit te bannen;
9. acht het nodig om zich zowel op Europees als nationaal vlak op verdere vooruitgang in de richting van gelijkheid van man en vrouw vast te leggen, aan de hand van strategieën die de richtsnoeren van de Europese Commissie voor pariteit van de geslachten, het Europese pact voor de gelijkheid van man en vrouw van de Raad van Europa, en het beleidskader voor gelijkheid van man en vrouw dat door de Europese sociale partners overeengekomen is, ondersteunen;

10. benadrukt dat gelijkheid van man en vrouw één van de allereerste voorwaarden voor duurzame groei, werkgelegenheid, concurrentie en sociale samenhang is;
11. verzoekt de Commissie en de Raad om terdege rekening te houden met de eisen van het Parlement in zijn resoluties van 15 november 2007 over de balans van de sociale realiteit¹, 9 oktober 2008 over bevordering van sociale integratie en bestrijding van armoede in de EU, met inbegrip van armoede onder kinderen², 6 mei 2009 over actieve integratie van personen die van de arbeidsmarkt uitgesloten zijn en 20 oktober 2010 over de rol van het minimuminkomen in de bestrijding van armoede en bevordering van een inclusieve samenleving in Europa³ bij het ontwerpen van beleid en maatregelen voor het volgend stadium in de open coördinatiemethode sociale bescherming en integratie, de strategie voor sociale integratie en het Europa 2020-leidraadinitiatief voor de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting, met deelname van alle belanghebbenden in een participatief proces;
12. neemt kennis van de mededeling van de Commissie over de strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015; vraagt dat de Europese Commissie en de lidstaten in het communautaire beleid en in alle nationale programma's voor het uitroeien van armoede en het bestrijden van sociaal isolement een genderspecifieke invalshoek hanteren;
13. is ingenomen met het initiatief van de Commissie voor een Europees platform tegen armoede; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de genderdimensie in dit platform te propageren;
14. vraagt de Commissie om de Europese strategie voor sociale integratie en bescherming in overeenstemming met het voornoemd "Europees platform tegen armoede"-initiatief uit te breiden en meer inspanningen te leveren om de situatie van alleenstaande ouders te verbeteren, zodat ze in waardigheid kunnen leven;
15. wijst erop dat werkloosheid en sociale tegenspoed in een aantal lidstaten als gevolg van de economische crisis nog altijd toenemen en jongeren en oudere mensen, man en vrouw en hun gezin op verschillende manieren treffen, en vraagt de Europese Unie en de lidstaten dan ook om hun inzet uit te breiden en doelgerichte maatregelen te nemen om armoede uit te roeien en sociaal isolement te bestrijden, vooral armoede onder vrouwen en de directe gevolgen daarvan voor het gezinsleven, omdat armoede en sociaal isolement een schending van de rechten van de mens betekenen en op zijn minst 1 op elke 6 Europese burgers treffen; vraagt de Commissie en de lidstaten hun aandacht vooral op de kwetsbaarste groepen te richten (éénoudergezinnen, gezinnen met 3 of meer kinderen, gehandicapten, etnische minderheden, vooral Roma, de bevolking van zeer kleine achtergestelde gebieden, personen met verminderde arbeidsmogelijkheden en jongeren zonder werkervaring); meent dat een bevredigende levenswijze onderwijsmogelijkheden, toegang tot de arbeidsmarkt en deelname aan de samenleving veronderstelt; vraagt de Europese Unie en de lidstaten om erop toe te zien dat er maatregelen getroffen worden om de armoede van kinderen uit te roeien en te zorgen dat alle kinderen gelijke kansen in het leven krijgen;
16. wijst op het feit dat de integratie van vrouwen op de arbeidsmarkt, zoals die de laatste decennia heeft plaatsgevonden, er niet alleen op wijst dat de recessie een groter rechtstreeks effect heeft op de vrouwen zelf, maar – vanwege het feit dat gezinsinkomens aanmerkelijk

¹ PB C 282 E van 6.11.2008, blz. 463.

² PB C 9 E van 15.1.2010, blz. 11.

³ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0375.

worden aangetast als vrouwen hun baan verliezen – ook op hun gezinnen; benadrukt dat door de aangekondigde bezuinigingen in de publieke sector de werkloosheid bij vrouwen vermoedelijk onevenredig zal toenemen, omdat vrouwen oververtegenwoordigd zijn in het onderwijs, de gezondheidssector en de sociale dienstverlening;

17. spoort de Commissie en de lidstaten ertoe aan de in het kader van het Actieprogramma van Peking ontwikkelde indicatoren betreffende vrouwen en armoede te gebruiken als een instrument om toezicht te houden op de gevolgen van algemene maatregelen op sociaal en economisch vlak en op het vlak van de werkgelegenheid voor de strijd tegen armoede; verzoekt de lidstaten om passender instrumenten vast te stellen om armoede onder vrouwen te meten;
18. verzoekt de Commissie en de lidstaten stelselmatig naar geslacht uitgesplitste cijfers en informatie te verstrekken in de nationale rapporten en in het jaarlijkse gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale integratie;
19. verzoekt de Commissie en de lidstaten nieuwe individuele indicatoren voor vrouwen en armoede in te voeren als een instrument om de gevolgen van algemene maatregelen op sociaal en economisch vlak en op het vlak van de werkgelegenheid voor de armoede onder vrouwen te kunnen meten;
20. beklemtoont dat er in uitgebreid overleg met het Europees Parlement een follow-up van het Vrouwenhandvest moet komen, waarbij rekening wordt gehouden met de standpunten van de sociale partners en het maatschappelijk middenveld, zodat er mechanismen worden uitgewerkt waarmee in alle aspecten van het maatschappelijke, economische en politieke leven voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen kan worden gezorgd;
21. wijst er met name op dat onderzoek naar en analyse van het verschijnsel "vervrouwelijking van de armoede" moet worden voortgezet; verzoekt de Commissie en Eurofound samen te werken met het Europees Instituut voor gendergelijkheid en gericht onderzoek op te zetten, onder meer om de gevolgen van de mondiale crisis voor vrouwen in kaart te brengen;
22. dringt er bij de lidstaten op aan dat zij eenieder, en met name jongeren en ouderen, het recht op basiszorg garanderen;
23. dringt er bij de lidstaten op aan dat zij het recht op screening op voor oudere vrouwen specifieke aandoeningen garanderen als instrument in de strijd tegen sociaal isolement en armoede;
24. verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat vrouwelijke immigranten gemakkelijk medische zorg kunnen krijgen voor aandoeningen die voortkomen uit andere voedingsgewoonten en rituelen; verzoekt de Commissie en de lidstaten beleid uit te stippelen om voor de gezondheid van vrouwen schadelijke gewoonten, waardoor ook sociaal isolement en armoede in de hand worden gewerkt, tegen te gaan;
25. verzoekt de lidstaten te waarborgen dat het genderbeleid en de EU-beginselen op alle niveaus, zowel plaatselijk als landelijk, toegepast worden;
26. herinnert eraan dat de strijd tegen armoede en sociaal isolement zowel in de Europese Unie als daarbuiten plaats moet vinden, wil men de toezegging van de Europese Unie en de lidstaten gestand doen om de VN-millenniumdoelstellingen voor de ontwikkeling tegen

2015 te verwezenlijken;

Armoede bij vrouwen tegengaan aan de hand van maatregelen op het vlak van tewerkstelling en sociale bescherming

27. vraagt de lidstaten specifieke programma's uit te werken om de actieve integratie en herintegratie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bevorderen, en vraagt in het licht van de EU 2020-strategie, waarin de nadruk wordt gelegd op het belang van projecten en programma's voor milieugerichte omschakeling, d.w.z. gericht op duurzaamheid en wetenschaps- en technologie-intensieve groene banen voor een nieuwe, duurzame economie, dat de lidstaten specifieke opleidingen als voor het leven geldende kansen aanbieden waarmee de hiervoor vereiste vaardigheden en kwalificaties zoals mondigheid, zelfvertrouwen en capaciteit kunnen worden verworven; verlangt dat er, om de onzekerheid die vrouwen ervaren op de arbeidsmarkt niet nog groter te maken, bij de selectie van werknemers voor ontslag rekening wordt gehouden met de verantwoordelijkheden in het gezin, daar het in veel gevallen vrouwen zijn die de zorg voor de kinderen hebben;
28. wijst op de aanzienlijke verschillen in opleidingsmogelijkheden, werkgelegenheid en kwaliteit van de arbeid tussen bewoners van stad en platteland; hecht groot belang aan de rechten van alle groepen van de bevolking, vooral de jongste en kwetsbaarste, op goed onderwijs, beroepsopleiding en universitaire studie, en roept de lidstaten en de Commissie dan ook op om ze met een doeltreffend pakket actieve beleidsvoering en degelijke opleidingsmogelijkheden te ondersteunen, zodat ze zich snel aan de eisen van de arbeidsmarkt kunnen aanpassen;
29. wijst erop dat sociale bescherming, sociaal en arbeidsmarktbeleid de ernst en duur van de recessie aanzienlijk helpen beperken door de arbeidsmarkten en het verbruik te stabiliseren, en dat sociale bescherming aan zowel de inkomsten- als de uitgavenzijde als stabiliserend element dient;
30. houdt actief werkgelegenheidsbeleid (bijvoorbeeld opleiding in het bedrijf, beroepsonderwijs en –opleiding) voor uiterst belangrijk om armoede te voorkomen en meent dat de sociale partners er een essentiële rol in spelen; denkt verder dat vooruitziend werkgelegenheidsbeleid (bijv. arbeidservaring voor jongeren, sociale werkgroepen en -plaatsen) van wezenlijk belang is om voor evenwicht op de arbeidsmarkt te zorgen, zijn toegankelijkheid te verbeteren en de werkgelegenheid van achterstandsgroepen in stand te houden;
31. wijst er met nadruk op dat er een transparant regelgevend raamwerk voor atypische arbeidsvormen opgesteld moet worden om voor behoorlijke arbeidsvoorwaarden en fatsoenlijk loon te zorgen, aangezien werk vinden een hefboom in de strijd tegen armoede is;
32. stelt dat de integratie van vrouwen op de arbeidsmarkt van cruciaal belang is om armoede en sociale uitsluiting tegen te gaan; benadrukt het belang van steun voor het scheppen van nieuwe banen, bevordering van bijscholing en onderwijs voor vrouwen die gevaar lopen tot armoede te vervallen, en intensivering van de arbeidsbemiddeling;
33. beseft dat er een direct verband bestaat tussen economische ongelijkheid en de afhankelijkheid van vrouwen, alsook de nog steeds bestaande ongelijkheid tussen mannen en vrouwen wat betreft toegang tot onderwijs, gezinstaken en het huishouden in het

algemeen, en betreurt dat de salarisverschillen tussen mannen en vrouwen nog steeds bestaan en ongunstig uitwerken;

34. wijst erop dat bij werkloosheid het gevaar om geen nieuwe baan meer te vinden groter is voor vrouwen, en dat ze ook bij de aanwerving meer kans lopen om in het nadeel te zijn, aangezien er meer vrouwen buiten hun wil met onzekere of deeltijdse contracten werken, of omdat vrouwen nog steeds met ongelijke beloning te maken hebben;
35. wijst erop dat een geringer salarisverschil tussen man en vrouw volgens het speciaal Eurobarometer-onderzoek "Gendergelijkheid in de EU in 2009" in Europa algemeen als noodzaak erkend wordt;
36. verzoekt de Commissie en de lidstaten de nodige maatregelen te nemen om de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op het vlak van werkgelegenheid in overeenstemming met de EU 2020-strategie weg te werken; dringt er ten eerste op aan dat zij zich tot doel stellen het salarisverschil tussen mannen en vrouwen jaarlijks met 1% te verminderen, zodat deze tegen 2020 10% kleiner is, en dat vrouwen tijdens het verplichte zwangerschapsverlof volledig doorbetaald krijgen, zoals aanbevolen in het standpunt van het Parlement van 20 oktober 2010¹ over dit onderwerp, omdat aldus genderongelijkheid op de arbeidsmarkt wordt teruggedrongen; beklemtoont voorts dat er positieve actie nodig is om meer vrouwen op hoge posten in politiek, economie en bedrijfsleven te krijgen;
37. wijst erop dat de toegang van vrouwelijke ondernemers tot krediet beperkt is, dat dit een grote belemmering voor hun professionele ontwikkeling en economische onafhankelijkheid vormt en in strijd is met het beginsel van gelijke behandeling;
38. verzoekt beleidsmakers op Europees en nationaal niveau om hun beleidsreactie ter beperking van de negatieve gevolgen van de economische crisis te baseren op een genderspecifieke analyse van de arbeidsmarkt en systematische gendereffectstudies;
39. verzoekt de Commissie haar initiatieven met het oog op de erkenning van de informele economie voort te zetten en de waarde van de "economie van het leven" te kwantificeren volgens een genderspecifieke benadering, conform het door de Commissie gelanceerde project "Het bbp voorbij"; verzoekt de lidstaten te voorzien in adequate sociale toelagen voor vrouwen en mannen die zieke, bejaarde of gehandicapte familieleden verzorgen en voor oudere vrouwen die van een bijzonder karig pensioen moeten rondkomen;
40. verzoekt de Commissie de huidige wetgeving met betrekking tot de toepassing van het beginsel van gelijke beloning voor mannen en vrouwen te herzien, zoals door het Parlement verzocht in zijn resolutie van 18 november 2008² (een wetgevingsinitiatief met het verzoek aan de Commissie om voor het eind van 2009 een desbetreffend voorstel in te dienen);
41. acht het van wezenlijk belang dat het macro-economisch, sociaal en arbeidsmarktbeleid herzien wordt om economische en sociale gerechtigheid voor vrouwen te bereiken, dat de

¹ Standpunt van het Europees Parlement van 20 oktober 2010 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/85/EEG van de Raad inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie (P7_TA(2010)0373).

² PB C 16 E van 22.1.2010, blz. 21.

methoden om het armoedepercentage te bepalen bijgesteld worden, dat er strategieën worden uitgestippeld om een eerlijke inkomensverdeling tot stand te brengen, dat er een minimuminkomen, minimumloon en minimumpensioen worden gegarandeerd, dat er meer hoogwaardige banen met sociale rechten voor vrouwen worden geschapen, dat vrouwen en meisjes toegang krijgen tot hoogwaardige openbare dienstverlening, dat de sociale voorzieningen verbeterd worden en dat er meer middelen beschikbaar worden gesteld voor buurtvoorzieningen als crèches, kleuterscholen en andere vormen van kinderopvang, buurtcentra voor vrijetijdsbesteding en gezinsondersteuning, en centra waar verschillende generaties samenkomen, zodat zowel vrouwen als mannen en zowel jongeren als ouderen ervan kunnen profiteren en de openingsuren op mensen met een volledige baan afgestemd zijn;

42. verzoekt de lidstaten meldpunten te bevorderen om uitbuiting van vrouwenarbeid, een van de voornaamste oorzaken van armoede en sociaal isolement, op het spoor te komen en tegen te gaan;
43. verzoekt de lidstaten, met inachtneming van de beginselen gelijke behandeling en non-discriminatie, te overwegen de socialezekerheidsstelsels te herzien met het oog op individualisering van rechten in pensioen- en socialezekerheidsstelsels zodat een eind wordt gemaakt aan het "kostwinnersvoordeel" en gelijke pensioenrechten te garanderen;
44. benadrukt de positieve gevolgen van gelijkheid van mannen en vrouwen voor de economische groei; wijst erop dat uit diverse studies is gebleken dat het bbp met 30% zou toenemen als de arbeidsparticipatie, inclusief deeltijdarbeid, en de arbeidsproductiviteit van vrouwen vergelijkbaar zouden zijn met die van mannen, hetgeen niet alleen bevorderlijk zou zijn voor de economie als geheel, maar ook tot een geringer armoederisico voor vele vrouwen zou leiden;
45. vraagt de Commissie en de Raad om dringend een strategie op te stellen en in praktijk te brengen om de armoede onder kinderen vóór 2012 met de helft te verminderen, en in het algemeen de armoedespiraal te doorbreken, gezien het grote gevaar dat ouders blijvende armoede overdragen op hun kinderen, zodat de kinderen in hun kansen op een beter leven sterk benadeeld zijn; wijst er bijgevolg met nadruk op dat de rechten van het kind in alle beleidsvormen en -maatregelen van de Europese Unie geïntegreerd moeten worden om de beleidsvoering die het einde van kinderarmoede nastreeft, te begeleiden en te evalueren, voorrangmaatregelen te ontwerpen en op te stellen, op ruimere schaal gegevens te verzamelen en verder gemeenschappelijke indicatoren op EU-niveau uit te werken; denkt daarom dat het van wezenlijk belang is om de toegang en terugkeer van alleenstaande ouders op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken en, gezien de problemen die ze ondervinden, welzijnsvoorzieningen voor eenoudergezinnen te treffen, maar tegelijk ook grote gezinnen concrete steun te laten toekomen; meent dat kinderen van arme huishoudens waar niemand werkt, bijzondere aandacht en steun verdienen om armoede in de toekomst te voorkomen;
46. vraagt de nationale overheden hun immigratiebeleid te herzien om structurele belemmeringen voor volwaardige deelname van migranten aan de arbeidsmarkt weg te nemen; gegevens te verzamelen over de vorderingen uit het gezichtspunt van discriminatie van kwetsbare groepen, en de weerslag van de inkrimping van de uitgaven op gezondheids- onderwijs- en sociale beschermingsvoorzieningen na te gaan;
47. neemt nota van het besluit van de Raad van 17 juni 2010 om het aan de lidstaten over te

laten in samenwerking met de regio's hun nationale streefdoelen voor vermindering van het aantal risicopersonen voor armoede en sociaal isolement vast te stellen, aan de hand van één of meer van de drie indicatoren die door de Raad afgesproken zijn; meent dat lidstaten die zich alleen van de indicator "werkloos gezin" bedienen, misschien systematisch problemen als armoede in het werkend deel van de bevolking, brandstofgebrek, armoede van alleenstaande ouders, kinderarmoede en sociaal isolement over het hoofd zullen zien; dringt er bij de lidstaten op aan de vrijheid om zelf indicatoren te kiezen niet te misbruiken om minder verreikende doelen voor armoedebestrijding na te streven; vestigt de aandacht op de problemen van de miljoenen Europese gepensioneerden waarvan het pensioen te laag is om de eindjes aan elkaar te knopen en de bijzondere behoeften te dekken die met de leeftijd gepaard gaan, vooral door de hoge kosten van geneesmiddelen en medische behandeling; beklemtoont dat onderwijs voor de kwetsbaarste groepen op school en aan de universiteit een prioriteit moet zijn waarvoor elke lidstaat streefdoelen moet vaststellen;

48. wijst erop, aangezien gelijke en volwaardige deelname aan het economisch, politiek en sociaal leven als individueel recht te beschouwen is, dat een actief beleid van sociale integratie een volledige benadering moet hanteren om armoede en sociaal isolement uit te bannen, vooral door voor volledige bereikbaarheid van hoogwaardige sociale diensten en diensten van algemeen (economisch) belang voor iedereen te zorgen;
49. onderstreept de noodzaak van degelijke vormen van arbeidsintegratie- en opleidingsbeleid op nationaal niveau, samen met speciale belastingsregelingen voor eenoudergezinnen als onderdeel van de strijd tegen armoede, armoede onder kinderen en sociaal isolement;
50. wijst met nadruk op de noodzaak van maatregelen op nationaal en Europees niveau om discriminatie op de arbeidsmarkt en bij vaststelling van het loonbeleid te bestrijden;
51. vraagt de Commissie belemmeringen voor sociale integratie van nabij te onderzoeken, zoals brandstofgebrek, uitsluiting van financiële dienstverlening en hindernissen voor het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT);
52. onderstreept het belang van beleidscoördinatie in de strijd tegen werkloosheid en sociaal isolement op alle bestuursniveaus, om de armoede met succes te kunnen bestrijden;
53. vraagt de lidstaten om immigranten en etnische minderheden betere toegang tot onderwijs- en opleidingsprogramma's te geven zodat ze op de arbeidsmarkt gemakkelijker kunnen deelnemen;

Combinatie van gezinsleven en werk door vrouwen die in armoede leven of het gevaar lopen arm te worden

54. verzoekt de Commissie en de lidstaten de nodige maatregelen te nemen om de combinatie van werk en privéleven te bevorderen, zodat vrouwen die tot armoede dreigen te vervallen voltijds kunnen blijven werken, of toegang te bieden tot een parttime baan en andere flexibele arbeidsovereenkomsten, onder meer door middel van tijdelijke parttimeregelingen tijdens de opvoeding van de kinderen;
55. wijst er met nadruk op dat een derde van de eenoudergezinnen in Europa in armoede leeft;
56. roept de lidstaten op om in het kader van voornoemde procedure tot wijziging van Richtlijn 92/85/EEG de nodige maatregelen te nemen om te voorkomen dat vrouwelijke werknemers

worden ontslagen bij zwangerschap en moederschap; roept de lidstaten op om actief op te treden om discriminatie van zwangere vrouwen op de arbeidsmarkt te voorkomen en ervoor te zorgen dat moederschap niet ten koste gaat van het recht van vrouwelijke werknemers op een pensioen en de hoogte van hun pensioen niet afneemt doordat zij moederschapsverlof hebben opgenomen;

57. herinnert de lidstaten eraan dat de verstrekking van adequate kinderopvang een fundamenteel onderdeel van de gelijkheid van mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt is; betreurt dat we ver verwijderd zijn van de verwezenlijking van de in 2002 in Barcelona door de Europese Raad gestelde doelen voor 2010 op het gebied van voorschoolse kinderopvang, te weten opvang voor ten minste 90% van de kinderen tussen de leeftijd van 3 jaar en de leerplichtige leeftijd en ten minste 33% voor kinderen tot 3 jaar; verzoekt de Raad en de lidstaten hun toezeggingen inzake de Barcelona-doelstellingen inzake toegankelijke, betaalbare en hoogwaardige kinderopvang na te komen en te vernieuwen en nieuwe doelstellingen voor de opvang van hulpbehoevenden te ontwikkelen; roept de lidstaten daarom op om de toegankelijkheid te verbeteren, met name door financiële steun voor kinderopvang; openbare voorzieningen voor kinderopvang te verbeteren en het bedrijfsleven te stimuleren om er interne voorzieningen voor te treffen;
58. verzoekt de lidstaten gerichte maatregelen te nemen om vrouwen in probleemsituaties redelijke toegang te bieden tot eerstelijnsgezondheidszorg (met inbegrip van bescherming van moeders en kinderen) zoals gedefinieerd door de Wereldgezondheidsorganisatie - en tevens tot gynaecologische en verloskundige hulp, aanvaardbare huisvesting, justitie, onderwijs, scholing, permanente educatie, sport en cultuur, schooluitval te voorkomen en een vlotte overgang van onderwijs naar arbeidsproces mogelijk te maken;
59. verzoekt de lidstaten maatregelen te ontwikkelen voor tienermoeders, die vaak moeilijk een baan vinden en in armoede leven ten gevolge van hun veelal lage opleiding en maatschappelijke vooroordelen;

De bestrijding van armoede bij bejaarde vrouwen

60. benadrukt dat vrouwen vooral op oudere leeftijd meer dan mannen de kans lopen om tot armoede te vervallen omdat socialezekerheidsstelsels gebaseerd zijn op het uitgangspunt van onafgebroken betaalde arbeid; wijst erop dat vrouwen in bepaalde gevallen niet aan deze vereiste voldoen doordat hun loopbaan onderbrekingen kent en zij op de arbeidsmarkt benadeeld worden, met name door de loonkloof, moederschapsverlof of deeltijdwerk of doordat zij een pauze hebben ingelast of gestopt zijn met werken om gezinstaken te vervullen of doordat zij zonder beloning en zonder sociale verzekeringen in het bedrijf van hun man hebben gewerkt, met name in het winkelbedrijf en de landbouw; roept de regeringen van de lidstaten op om erkenning te geven aan het grootbrengen van kinderen en ervoor te zorgen dat deze periode meetelt voor het pensioen, zodat vrouwen van een volledig pensioen kunnen genieten; beveelt aan dat de lidstaten zorgen voor de verstrekking van passende pensioenen aan vrouwen;
61. vraagt dat de lidstaten actie ondernemen om vrouwen faire toegang te verlenen tot socialezekerheids- en pensioenstelsels, met inachtneming van de hogere levensverwachting van vrouwen, en om ervoor te zorgen dat het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen consequent wordt toegepast in pensioenverzekeringstelsels teneinde de pensioenloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen;

62. verzoekt de lidstaten vrouwen die zorg dragen voor zieke, bejaarde of gehandicapte familieleden, en bejaarde vrouwen met een bijzonder laag pensioen adequate sociale zekerheid te bieden;

De impact van genderspecifiek geweld op het risico van armoede

63. merkt op dat geweld jegens vrouwen, waarbij slachtoffers en daders van alle leeftijdsklassen, opleidingsniveaus, inkomensniveaus en maatschappelijke posities betrokken zijn, in de Europese Unie nog altijd een groot probleem vormt en het risico van marginalisatie, armoede en sociaal isolement doet toenemen, en een belemmering kan vormen voor de financiële onafhankelijkheid, gezondheid en toegang tot onderwijs en arbeidsmarkt van vrouwen; herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om een Europees Jaar tegen geweld jegens vrouwen uit te roepen;
64. verzoekt de lidstaten de nodige maatregelen te nemen om de factoren die tot huiselijk geweld leiden goed in kaart te brengen en te analyseren zodat er terstond beleid kan worden ontwikkeld om dat geweld te voorkomen en de gevolgen ervan aan te pakken, bijvoorbeeld door onderdak te bieden aan dakloze vrouwen die slachtoffer van huiselijk geweld zijn;
65. beklemtoont dat er meer Europese actie nodig is om mensenhandel en seksuele uitbuiting uit te bannen door nauwere justitiële en politieke samenwerking; dringt er bij de lidstaten op aan dat zij een einde maken aan op gewoonte of traditie berustende schadelijke attitudes en gewoonten, zoals genitale verminking van vrouwen, vroegtijdige en gedwongen huwelijken en eerwraak;
66. verzoekt de lidstaten nationale plannen te formuleren, voor zover dat nog niet gebeurd is, ter bestrijding van alle vormen van geweld tegen vrouwen, zorg te dragen voor permanente en systematische monitoring om de vooruitgang te volgen, de meest geavanceerde wetgeving ter bestrijding van geweld van mannen tegen vrouwen in te voeren en voldoende financiële middelen vrij te maken voor de ondersteuning en bescherming van slachtoffers van geweld, om armoede te helpen voorkomen en verminderen;
67. stelt voorts dat een zinvolle aanpak van armoede onder vrouwen tevens kan bijdragen tot terugdringing van gendergeweld, omdat arme vrouwen een grotere kans lopen om mishandeld te worden;
68. onderstreept het belang van maatregelen van de lidstaten en de lagere overheden om herintreding in het arbeidsproces van vrouwen die slachtoffer van genderspecifiek geweld zijn geworden te bevorderen met behulp van instrumenten als het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het programma Progress;
69. verzoekt de lidstaten genderspecifieke maatregelen te nemen om kwesties aan te pakken die niet met financiële armoede te maken hebben maar verband houden met cultuur, maatschappelijke en politieke participatie en sociale netwerken;

De rol van maatschappelijke dialoog en van het maatschappelijk middenveld in de strijd tegen armoede bij vrouwen

70. benadrukt het belang van een gestructureerde maatschappelijke dialoog voor de bestrijding van armoede bij vrouwen; wijst er in dit verband op dat er betere methoden moeten komen voor samenwerking met en inbreng van vrouwenorganisaties, andere ngo's en relevante

belanghebbenden, en maatschappelijke organisaties in het algemeen;

71. is van oordeel dat een echte maatschappelijke dialoog de nationale en Europese overheden de gelegenheid moet bieden om met representanten van de sterkst getroffen groepen van gedachten te wisselen over en gezamenlijk te werken aan de uitbanning van extreme armoede, zodat een concreet voorbeeld wordt gegeven van de beste praktijken op dit terrein op Europees niveau;
72. vraagt de Commissie om de financiële middelen voor organisaties uit het maatschappelijk middenveld die zij kunnen gebruiken om de gevolgen van armoede bij vrouwen tegen te gaan en in bedwang te houden, op peil te houden;

Financiële middelen als instrument in de strijd tegen armoede

73. onderstreept het cruciale belang van de structuurfondsen en in het bijzonder het ESF, die de lidstaten namelijk bijstaan in hun strijd tegen armoede en sociale uitsluiting; vraagt dat de lidstaten méér gezamenlijk gefinancierde maatregelen nemen voor een ruimere ondersteuning van voorzieningen zoals opvangcentra voor kinderen, bejaarden en andere afhankelijke personen, onder meer door proeven te nemen met nieuwe vormen van organisatorische en financiële samenwerking tussen overheid en particuliere sector; verzoekt de lidstaten toe te zien op de juiste en met de bestemming overeenstemmende besteding van de toegewezen middelen;
74. wijst in dit verband op de noodzaak van ontwikkeling van het juridische concept van gezamenlijk eigendomsrecht om ervoor te zorgen dat de rechten van vrouwen in de landbouwsector volledig worden geëerbiedigd, dat vrouwen passende sociale bescherming krijgen en dat hun werk ten volle wordt erkend; dringt er voorts op aan dat de verordening inzake het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO)¹ wordt aangepast zodat er – net zoals bij het Europees Sociaal Fonds (ESF) – in het kader van de komende programmeringsperiode 2014-2020 proactieve maatregelen ten behoeve van vrouwen kunnen worden genomen, wat in de voorgaande periodes ook mogelijk was maar in de huidige niet, en wat de werkgelegenheid voor vrouwen op het platteland zonder meer ten goede zal komen;
75. verheugt zich over de oprichting van een Europese microfinancieringsfaciliteit voor werkgelegenheid en sociale insluiting; vraagt in dit verband om specifieke maatregelen, met name praktische assistentie en begeleiding, ter verhoging van de toegankelijkheid en beschikbaarheid van microfinanciering voor vrouwen die moeilijkheden ondervinden om de arbeidsmarkt binnen te komen, een zelfstandige activiteit willen uitoefenen of een eigen micro-onderneming willen opstarten;

o

o o

76. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de parlementen en de regeringen van de lidstaten.

¹ Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) (PB L 277 van 21.10.2005, blz. 1).